

Tàu Trung Quốc đào đúp tại Đá Vành Khăn (Mischief Reef), Trường Sa. Ảnh do máy phi cơ trinh sát P-8A Poseidon của Hải quân Mỹ chụp ngày 21/05/2015. U.S. Navy/Handout via Reuters

Trung Quốc và ASEAN ngày 18/05/2017 đã nhốt trí trên mặt biển để thảo luận khung của một bộ Quy Tắc Ứng Xử hữu phòng ngừa xung đột tại Biển Đông. Chỉ tiết thừa nhận không được tiết lộ, những nhĩ u ngĩ nhìn thấy đĩ là đĩ u hiĩ u tiĩ n bĩ đĩ vĩ mĩ t vĩn kiĩ n đĩ đĩ c gĩ lĩn tĩ 15 năm nay. Câu hỏi đĩ t ra là liĩ u đĩ thảo luận đó có thể đĩn tĩ mĩ t thừa nhận mang tính ràng buộc chĩ m đĩ t tranh chấp hay không ?

Trĩ lĩ phĩng vĩn của truyĩn thông Đĩc Deutsche Welles, Bill Hayton, mĩ t chuyên gia nĩ tiĩng vĩ châu Á, hoài nghi vĩ khĩ năng hai bên đĩ t đĩ c mĩ t thừa nhận thĩ c thĩ khĩ dĩ chấp nhĩn đĩ c trong thĩ i gian trĩ c mĩ t, đàm phán sĩ còn gay go, và đĩ m tích cĩ c duy nhĩ t theo chuyên gia này vĩ c hai bên thảo luận vĩ i nhau sĩ cho phép xây đĩng sĩ tin tĩng, và dù tranh cãi, đĩ u đó vĩn tĩ t hĩn nhĩ u so vĩ i không nói năng gì cĩ .

Trung Quốc chiêu đĩ các lĩng giĩng ?

Về tình hình tại Biển Đông động đất gián tiếp sống trong vài năm gần đây sau cơn sóng thần khoan HD-981, chuyên gia Hayton cho rằng đó chủ yếu vì Bắc Kinh đang tung chiến dịch chiêu dụ các nước Đông Nam Á, và dồn sức vào việc bồi đắp các đảo nhân tạo mà họ kiểm soát tại vùng Trường Sa.

Ông nhận thấy có một sự chuyển biến rõ rệt ra cùng lúc. Một là Trung Quốc đang mở chiến dịch chiêu dụ Đông Nam Á và cố tránh làm những người có thể khiếm cho các láng giềng tức giận.

Â

Từ gần 3 năm nay tình hình khá yên bình. Tuy nhiên căng thẳng bùng lên với Việt Nam sau khi Trung Quốc triển khai giàn khoan trong vùng biển tranh chấp, Trung Quốc đồng loạt hành xử tất cả những nhiệm vụ. Chuyên gia này cho rằng Bắc Kinh đã cảm thấy đã thua thiệt nhiệm vụ trong việc đó và tiếp tục đã không làm những thủ đoạn.

Những cùng lúc thì Trung Quốc cho bồi đắp các đảo trong vùng. Có lẽ việc đó đã hút hết nguồn lực của Trung Quốc. Khi mà các đảo này xây xong thì có thể thấy Trung Quốc có thái độ hung hăng trở lại.

Một điểm khác cần lưu ý là Trung Quốc cũng có tranh chấp với Nhật Bản và đang dồn những sức lực vào tranh chấp với Senkaku/Điếu Ngư. Trên mặt lịch sử, Trung Quốc chưa bao giờ tiến hành dồn sức vào hai mặt trận cùng một lúc. Thông thường nếu một mặt trận này tích cực thì mặt trận kia kém năng động hơn. Và đồng loạt đó là dấu hiệu đang diễn ra hiện nay.

Về phía Trung Quốc sự tiến hành Đới Hải Đông trong năm nay, và có thể là giới lãnh đạo Bắc Kinh không muốn gây xáo trộn, làm mất ổn định khu vực trước lúc diễn ra một sự kiện then chốt như thế.

Hơn nữa Trung Quốc đang vận động những người ủng hộ kinh tế cho con đường tơ lụa mới OBOR của ông Tập Cận Bình, đó cũng là lý do khác khiến cho Trung Quốc kiềm chế cho tình hình yên tĩnh vào lúc này.

Trung Quốc đã thực hiện những gì muốn làm ?

Theo quan điểm nghiêm túc của tôi hiện nay, Trung Quốc đã hoàn toàn ngừng gì họ muốn hoàn toàn tại Biển Đông, cho nên tình hình hiện tại yên ổn ngừng hẳn một chút.

Đôi vị chuyên gia Hayton lập luận này có phần đúng : Trung Quốc đã chiếm đóng toàn bộ quần đảo Hoàng Sa, họ đang xây dựng căn cứ của họ ở đây.

Họ cũng đang xây dựng đảo nhân tạo ở Biển Đông, ngừng công trình xây cất chèo xa xong hẳn. Đó sẽ là ngừng căn cứ rớt hòng mạnh mẽ. Chuyên gia nghĩ là Trung Quốc cũng muốn xây dựng căn cứ trên bãi Scarborough nữa, và đó là điểm thứ 3 trong tam giác sự kiện Biển Đông.

Trung Quốc có những lý do để muốn xây dựng các đảo này. Một số đảo là do vịnh để lách sẽ, lãnh thổ, còn một số khác là nhằm che giấu tàu ngầm nguyên tử ở Biển Đông hay để làm bàn đạp tung lực lượng ra ngoài eo biển Malacca, ngăn ngừa Mỹ phong tỏa đường tiếp tế của họ trong trường hợp họ phải ra chiến tranh.

Điểm yếu của khung COC không đến đâu ?

Riêng với kiến trúc Trung Quốc và ASEAN vừa thông báo điểm yếu của họ trên điểm yếu của khung quy tắc của họ (COC) ở Biển Đông, ông Bill Hayton cho rằng từ lúc có điểm yếu của họ cho đến khi điểm yếu của họ của họ trên mặt quy tắc của họ, con đường còn rất nhiều chông gai, nhất là khi Trung Quốc vẫn muốn biến bãi Scarborough thành một căn cứ điểm quân sự để khẳng định chủ quyền ở Biển Đông.

Do đó ông không nghĩ là bên thân điểm yếu của họ này sẽ đến đâu một cái gì sắp tới đây. Nhưng các cuộc họp luận trên vịnh này là một phần ngừng họ xây dựng sự tin tưởng. Vì các mối nghi ngờ vào bàn và họp luận với nhau với ngừng chuyên này là tất nhiên không nói gì cả.

Ông Hayton phân tích lý do khi ông không nghĩ là các bên sẽ điểm yếu của họ của họ.

Một là Trung Quốc vẫn giữ ý muốn xây dựng trên bãi Scarborough. Và họ sẽ không ký bất kỳ một cái gì có thể ngăn chặn không cho họ làm việc này.

Điểm khác nữa là Trung Quốc rất ghét bất một thỏa thuận trói buộc với một pháp lý, trong lúc mà ASEAN thì lại muốn đi u này. Đối với các nước ASEAN ký một bộ quy tắc chung x mà không có « ràng » (tức là không có tính ràng buộc) thì không có ý nghĩa gì cả. Họ muốn có một loại công cụ để kiểm soát hành vi của Trung Quốc, Bắc Kinh thì không muốn đi u này chút nào.

Một điểm bất đồng thứ ba là Trung Quốc muốn giữ hạn việc áp dụng bộ quy tắc chung ở Trường Sa trong lúc những nước như Việt Nam và Philippines muốn đưa Hoàng Sa và bãi Scarborough vào. Hiện chưa thấy họ đang giữ lại một bất đồng này là như thế nào.

Chính sách của Mỹ gây bất an

Đối với chuyên gia Hayton, chính sách của rõ ràng với Biển Đông của chính quyền Mỹ hiện nay đang khiến cho đồng minh và đối tác của Mỹ trong vùng bất an, nhất là khi có dấu hiệu là ông Donald Trump có khả năng nh tay với Trung Quốc trên hồ sơ Biển Đông để tranh thủ Trung Quốc trên vấn đề Bắc Triều Tiên.

Trường hợp ông Hayton nêu lên vấn đề liên quan đến hành trình của chiếc tàu sân bay Mỹ USS Carl Vinson, thoạt đầu được cho là đi về phía bán đảo Triều Tiên nhưng lại không đi đến đó như theo thông báo ban đầu tiên mà chuyển khu vực sau đó. Trên nguyên tắc con tàu có con đường ng ng hạn đến vùng bán đảo Triều Tiên là đi xuyên qua Biển Đông, nhưng Mỹ lại không chặn con đường đó mà lại đi vòng.

Điều đó khiến người ta thắc mắc liệu đó cũng là đồng thái thiển chí của Mỹ đối với Trung Quốc để Bắc Kinh mạnh tay hơn với Bắc Triều Tiên hay không.

Theo Bill Hayton nhưng gì mà chính quyền Trump đang làm đã tỏ ra nhu cầu cảm giác bất ổn của các quốc gia Đông Nam Á. Họ cảm thấy vướng tâm hơn với chính sách từng thế hệ Mỹ từ nhiệm vụ Barack Obama.

Các quốc gia này muốn Mỹ cam kết, dù thân thiện hơn, và với ông Obama, họ cũng thấy rõ hơn điếu Mỹ chuần bả thầc hiệnn. Nhưng bây giờ thì họ không biết cam kết của Mỹ đi vớỉ họ như thế nào, ông Trump có gật qua mặt bên quyền lợi của họ để chấp trung vào Bắc Triều Tiên hay không. Đó là điếu có lẽ hiệnn đang xảy ra.

Trong tình hình mới này, bảp bên đó, những nước trong vùng đang nghĩ đến việc đưa vào các tác nhân khác như Nhật Bản, đang gia tăng những cam kết dùn thân như cung cấp tàu, hỗ trợ tài chính, tiếp nhận chung chung hơn.

Việt Nam - Trung Quốc, quan hệ hữu nghị những sốn sàng đi phó vũ trang

Riêng với Việt Nam, ông Bill Hayton ghi nhận hai hướng hành động song song : xây dựng mối quan hệ với Trung Quốc, những tăng cường vũ trang để sốn sàng đi phó với Bắc Kinh khi cần.

Một điếu rõ ràng là Việt Nam đang xây dựng mối quan hệ với Trung Quốc. Đã có những cuộc gặp song phương, Việt Nam đang hàn gắn lại mối quan hệ. Yếu tố hai nước cùng là sốn cũng là điếu kiện thuận lợi. Mối liên hệ giữa hai hướng thân mật hơn trước nhiều, và cho phép những thoả luận có ích hơn là thoả luận giữa hai chính quyền với nhau.

Những Việt Nam đang thấy cũng nâng cấp quân đội, mua một loạt trang thiết bị quân sự kể cả tàu ngầm có thể đưa tàu Trung Quốc.

Tóm lại Việt Nam đang làm hai chuyện cùng một lúc : xây dựng quan hệ hữu nghị với Trung Quốc trong lúc vẫn nâng cao khả năng quân sự, theo hướng xây dựng một khả năng đưa quân sự đáng kể đi với Trung Quốc nếu phải đi đến một cuộc điếu.

<http://vi.rfi.fr/chau-a/20170524-asean-trung-quoc-duong-den-giai-phap-cho-bien-dong-con-xa-voi>
i